

PÅ GRENSEN

NO 2, 2017 \ 10. ÅRGANG

UTGITT AV TOLLETATEN

TEMA

Busser frakter smuglere hver dag

SIDE 6

Vil stanse internasjonal matkriminalitet

SIDE 22

Et digitalt løft i Tolletaten

SIDE 24

FOTOREPORTASJE

Vokter grensen til sjøs

Norske tollere har også ansvaret for grensen på sjøen. De dukker opp i full fart for å avsløre smuglere.

SIDE 6

LES OGSÅ! Omstridt politireform s. 22 \ Tolldagen – en viktig møteplass s. 26 \ Tips til deklarasjonsversikten s. 31

**TOLL
CUSTOMS**

leder

Øystein Børner, tolldirektør

Et viktig samfunnsoppdrag

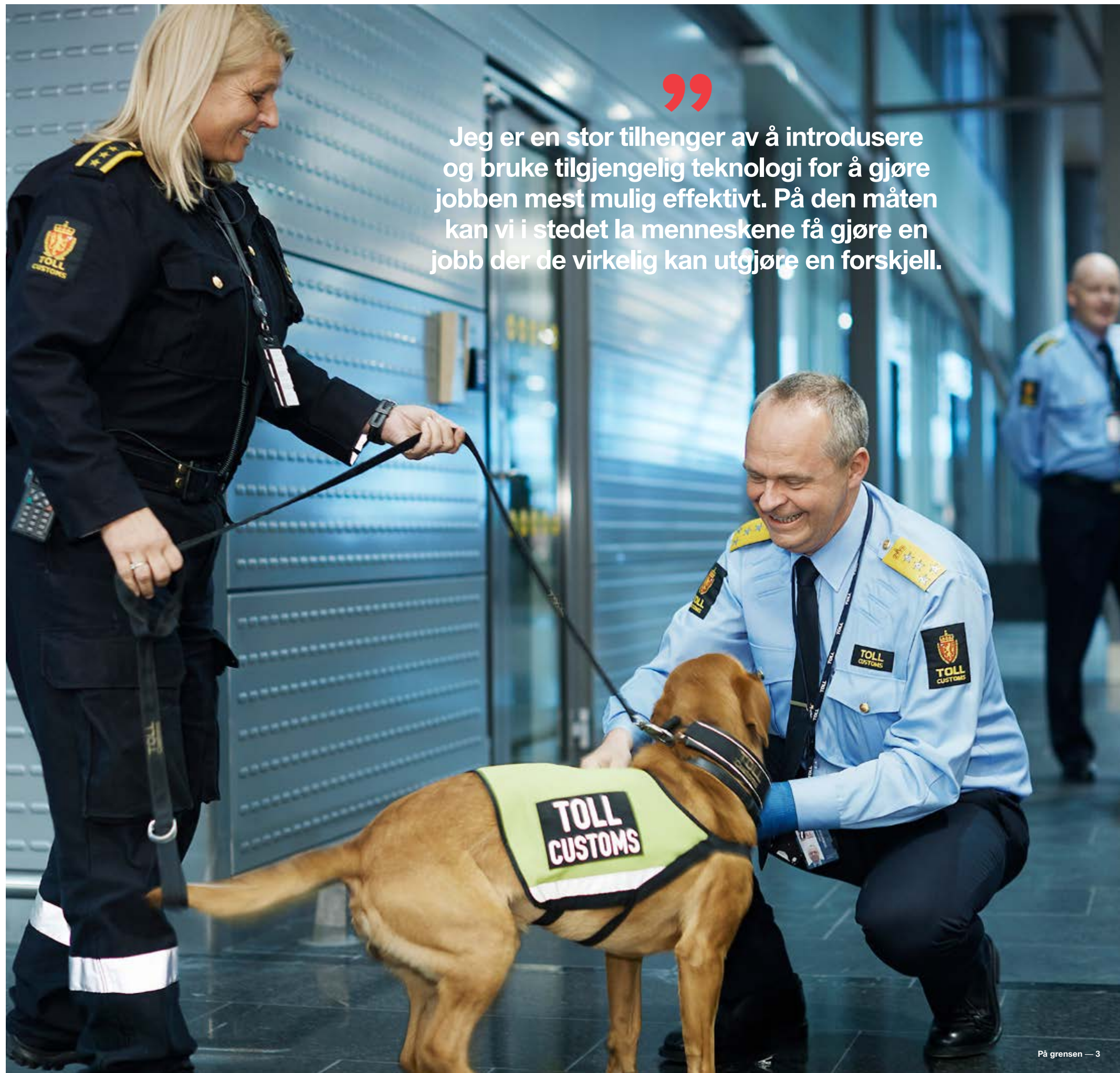
For litt over to måneder siden startet jeg i jobben som tolldirektør. Denne første tiden har jeg benyttet til å gjøre meg kjent med Tolletaten, ansvarsområdene og de ansatte. Læringskurven har vært bratt og det er mye å sette seg inn i. Men jeg har fått bekreftet det jeg tenkte før jeg startet i jobben: Tolletaten har et viktig samfunnsoppdrag i å stanse den grensekryssende kriminaliteten, og beskytte lovlige næringsaktører mot konkurranse fra de som ikke ønsker å følge reglene. Videre har jeg fått se at etaten har mange dyktige medarbeidere som er sterkt opptatt av den jobben de gjør. Dette er veldig motiverende!

Ulike utfordringer. Jeg har vært innom alle tollregionene, og det er interessant å se hvordan tollregionene har ulike utfordringer. Tollregion Vest-Norge har en lang kystlinje med mye skipstrafikk og seks flyplasser med utenlandstrafikk. Tollregion Øst-Norge har mye trafikk på landevei, og Svinesund, Ørje og Magnormoen er de tre mest trafikkerte grenseovergangene i landet. I tillegg har regionen flere grensekryssende toglinjer. Også Tollregion Sør-Norge har en lang kystlinje, med fergeanløp i blant annet Kristiansand, Larvik, Sandefjord og Langesund. Tollregion Nord-Norge har grenseoverganger både mot Finland

og Russland, og grenseovergangen på Storskog er Schengen-grense. Tollregion Midt-Norge er en langstrakt tollregion med både lang kyst og lang landegrense. Og Tollregion Oslo og Akershus er innfallsporten for det meste av vareimporten som kommer til landet, der særlig Oslo havn utgjør en stor andel. Tollregionen har også ansvaret for grensekontrollen på landets hovedflyplass.

Utviklingen går fort. Jeg er en stor tilhenger av å introdusere og bruke tilgjengelig teknologi for å gjøre jobben mest mulig effektivt. På den måten kan vi i stedet la menneskene få gjøre en jobb der de virkelig kan utgjøre en forskjell. Tolletaten er nå inne i en spennende utvikling, hvor vi ser at digitaliseringen vil styrke tollernes kontrollarbeid. Utviklingen går fort. Som en kuriositet kan jeg nevne at jeg i min tid som statssekretær i Finansdepartementet i perioden 2001 til 2004 var med på å sikre finansieringen av den første mobile skanneren i Tolletaten, som ble tatt i bruk i 2004. Nå har jeg fått vite at denne allerede har havnet på Norsk vegmuseum nord for Lillehammer.

Øystein Børner,
tolldirektør

”

Jeg er en stor tilhenger av å introdusere og bruke tilgjengelig teknologi for å gjøre jobben mest mulig effektivt. På den måten kan vi i stedet la menneskene få gjøre en jobb der de virkelig kan utgjøre en forskjell.

PÅ GRENSEN

Utgitt av Tolletaten
Postboks 8122 Dep.
0032 Oslo
Tlf.: 22 86 03 12
www.toll.no

Ansvarlig redaktør:
Robert Haast

Redaktør: Karoline Carlsen

Design og redaksjonell
rådgivning: Redink

Trykk:
RK Grafiske AS

Opplag:
3500 eksemplarer

Forsidefoto: Fartein Rudjord

ISSN 1891-2486

Innspill, tips og henvendelser
om adresseendringer og
abonnement kan sendes til
kaca@toll.no.

90

To menn som vart stoppa på Stavanger lufthavn, Sola i november, hadde nesten 90 egg kvar med heroin i magen. Dei vart i april dømde til sju og seks og eit halvt års fengsel.

617

På ei helg i april beslagla tollarane på Bjørnfjell 617,5 kilo fisk, som vart forsøkt utført over lovleg kvote. I heile 2016 tok Bjørnfjelltollarane 866 kilo fisk.

Målretta objektutveljing: Nye teknologiske løysingar kan styrke biletanalysar på skanna objekt, der kunstig intelligens kan brukast til å tolke bilete frå kamera og røntgen. Biletet er av ei pakke som har blitt røntgenskanna av tollarar.

Foto: nyebilder.no

Pengar til teknologisk moglegheitsstudie

Det blir gjort framlegg om at Tolletaten får tildelt 9,5 millionar kroner til gjennomføring av teknologisk moglegheitsstudie. Det vart klart då framlegget til revidert nasjonalbudsjett for 2017 vart lagt fram i midten av mai.

Tolletaten skal gjennomføre ein teknologisk moglegheitsstudie der målet er å gje etaten eit godt grunnlag for å vurdere korleis kunstig intelligens og avgrensa teknologiar kan brukast i oppgaveløysinga til etaten.

Målretta objektutveljing. Nye teknologiske løysingar vil kunne

styrke grunnlaget for målretta objektutveljing og kontroll. Dette gjeld mellom anna innanfor biletanalyse på skanna objekt der kunstig intelligens kan brukast til å tolke bilete frå kamera og røntgen. Ein kombinasjon av sensorteknologi, robotisering og/eller kunstig intelligens vil gje høve for å digitalisere og automatisere dei manuelle prosessane

til Tolletaten på fleire område.

Innspel. Studien vil kunne gje innspel til automatiserings- og effektiviseringsstiltak i Tolletaten. Det er gjort framlegg om at løyvinga blir auka med 9,5 mill. kroner. Tolletaten skal rapportere om framgang og status i arbeidet til Finansdepartementet.

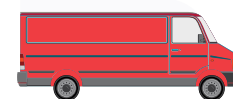
Senter mot arbeidslivskriminalitet i Bodø

I mai vart eit nytt senter mot arbeidslivskriminalitet opna i Bodø. Dei siste åra er det etablert fem slike senter i Noreg, i Oslo, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Stavanger. Det er Arbeidstilsynet, NAV, politiet og Skatteetaten som driv samarbeidet, med involvering frå mellom anna Tolletaten.

Halvparten arbeide ulovleg

Halvparten av rundt 1000 arbeidstakarar som vart sjekka i ein større aksjon mot arbeidslivskriminalitet i den private byggebransjen i starten av mai, arbeide ulovleg. Aksjonen vart gjennomført av A-krimsentra.

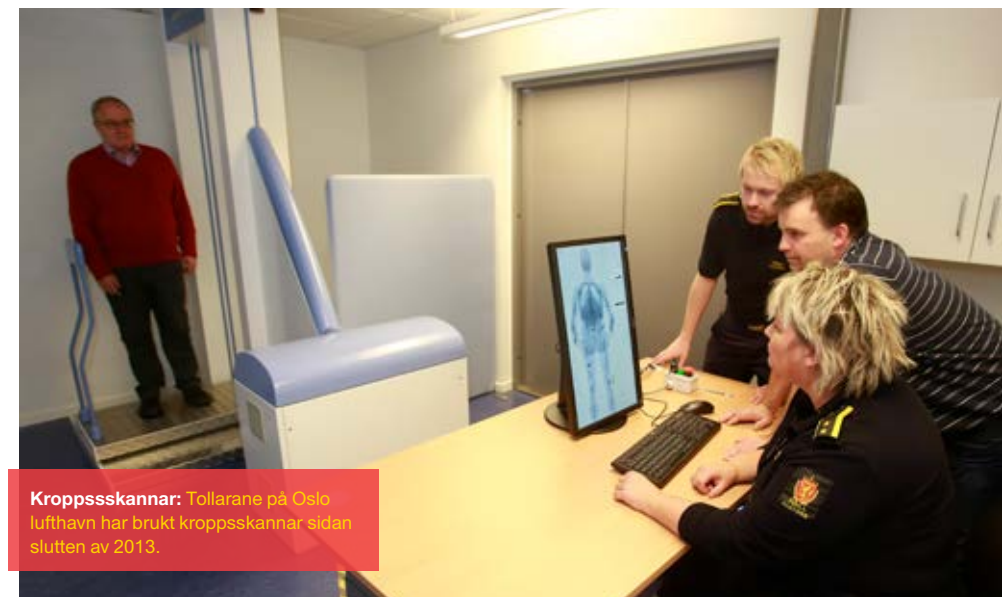

Foreslår transportpoliti

Samferdsleminister Ketil Solvik-Olsen ønskjer å få på plass ei løysing med transportpoliti i løpet av neste stortingsperiode. Eit transportpoliti skal samordne kampen til ei rekkje statlege etatar mot useriøse, kriminelle aktørar i transportbransjen.

2900

Tollarane fann 2900 ecstasytablettar forma som Darth Vader i Star Wars-filmene, i bensintanken på ein bil som køyrde i land i Larvik i september i fjor.

Kroppsskannar: Tollarane på Oslo lufthavn har brukt kroppsskannar sidan slutten av 2013.

Foto: Terje Heiestad

Kroppsskannar på Flesland

Nytt og avansert utstyr skal hjelpe tollarane på Flesland i arbeidet med å stanse smuglarforsøk.

Tollarane på Bergen lufthavn Flesland har gått til innkjøp av ein kroppsskannar, lik den som er i grensekontrollen på Gardermoen.

– Det er heilt nytt for oss. På Gardermoen har dei køyrd ein pilot som har testa korleis skannaren fungerer. Han er meint å avdekkje smugling skjult i kroppen og er eit nyttig kontrollverktøy for tollarane, seier seksjonssjef

Åge Skår i grensekontrollen i Tollregion Vest-Noreg.

Cirka 2,5 millionar kroner har Tolletaten investert i det nye utstyret. Utstyret skal takast i bruk når tollarane flyttar frå dagens flyplassterminal til den nye terminalen som opnar i august.

Skannaren må ikkje forvekslast med skannaren i tryggingsskannaren. Om tollarane mistenkjer at ein person har

narkotika innvendig, vil den mistenkte få tilbod om å bli gjenomlyst. På denne måten kan tollarane raskare få stadfesta eller avkrefta mistanken og saka kan bli avslutta raskare. Det blir både stilt krav om mistanke og ein treng samtykke frå den kontrollerte før tollarane kan setje i verk denne typen kontroll.

Tollmuseet pakkast ned

Tollmuseet må flytte frå eksisterande lokale i Tollbugata i samband med at Tollregion Oslo og Akershus flyttar til Helsfyr i Oslo i september 2017.

Det har starta eit utgreiingsarbeid for å utgreie framtida til tollmuseet. Men før det blir konkludert må samlingane til tollmuseet pakkast ned og fysisk flytte frå dagens lokale. Tollmuseet hadde den siste opningsdagen sin fredag 28. april.

Innad i etaten

NY I ETATEN

Heidi Vildskog blir ny regiondirektør i Tollregion Aust-Noreg.

Ny regiondirektør i Tollregion Aust-Noreg

Heidi Vildskog blir regiondirektør i Tollregion Aust-Noreg. Ho startar 21. august.

Vildskog er 45 år gamal og kjem frå stillinga som rådmann i Spydeberg kommune. Ho har ei masterutdanning i endringsleiing frå Universitetet i Stavanger, og har også utdanning frå Universitetet i Oslo, i sosiologi frå Høgskolen i Nord-Trøndelag og fleire års utdanning frå forsvaret.

– Eg gler meg til å starte i stillinga. Tolletaten er ein viktig samfunnsaktør og eg ser fram til å gå laus på spanande oppgåver, seier Vildskog.

Før Heidi Vildskog starta å jobbe i Spydeberg kommune var ho konstituert rådmann i Hvaler kommune. Ho har tidlegare også vore direktør hos Fylkesmannen i Østfold med ansvar for forvaltingsområda til embetet innan justissektoren og samfunnstryggleik. Blant ei rekke tidlegare jobbar har ho også vore prosjektleiar for minerydding ved Norsk Folkehjelp i Angola.

Vildskog tek over stillinga etter Øystein Haraldsen som gjekk av med pensjon i mai.

Siste stopp Svinesund

For én busspassasjer blir avhørsrommet ved tollstasjonen på Svinesund siste stopp. For mens tollere har undersøkt bagasjen, har politiet avdekket at mannen er etterlyst. Busstransporter til Norge fører daglig til saker for toll og politi.

Tekst Thore Simenstad | Foto Bård Gudim

” Det hender at ingen vedkjenner seg bagasjen hundene markerer på. Da er vi ofte avhengig av observasjoner fra buss-sjåførene, medpassasjerer eller funn i bagasjen for å finne rett eier.

Kontorsjef Per Kristian Grandahl

Ekspressbussen fra Malmø ankommer Svinesund klokka 10.40 en torsdag i mai. Bussjåføren har knapt åpnet døra før en feststemt passasjer hopper ut og høyløst ønsker seg selv velkommen til Norge. Han blir raskt tatt hånd om og får hvile ut og reduserer promillen før han settes på en senere buss til hovedstaden.

Mannen bytter plass med fire menn fra Øst-Europa som ble holdt tilbake på en tidligere buss, men som nå er sjekket ferdig av kontrollatene.

– Avtaler med busselskapene gjør det mulig for Tolletaten å holde tilbake interessante passasjerer fra bussene for videre kontroll, for så å sette dem på neste ledige buss etter at de er ferdig kontrollert hos Tolletaten eller politiet, sier kontorsjef Per Kristian Grandahl i grensekontrollen på Svinesund.

Hele bussen sjekkes. Resten av passasjerene på bussen fra Malmø blir sittende, mens hundefører Eivind går om bord sammen med narkotikahunden Ollie. Han følger nøye med hundens bevegelser mens de går bakover i bussen, som bare har et fåtall passasjerer. Ollie lukter på alle, men viser ingen interesse for noen av passasjerene. Narkotikahunden jobber seg raskt bakover i bussen, og selv om søkene kan se tilfeldige ut, jobber hunden og hundeføreren systematisk. Bare et gram narkotika vil føre til markering. Ollie og Eivind er en av Tolletatens mest erfarne hundekvipasjer, og mens hunden søker,

studerer Eivind passasjerens oppførsel.

Når Eivind og Ollie forlater bussen går flere tollere sammen med politiet om bord for en ytterligere prat med passasjerer og grundig sjekk av identifikasjonspapirene. Ollie har på sin side hoppet inn til bagasjen hvor han søker videre. På denne bussen fanger ingen passasjerer eller bagasje hundens interesse og sjåføren får fortsette videre nordover på E6. Til tross for en nøye kontroll har ikke oppholdet på Svinesund vart mer enn 20 minutter. Gode og innarbeidede rutiner er viktige for å sørge for en effektiv kontroll og minimale forsinkelser for passasjerene og busselskapet.

Buss etter buss. – Vi tar busskontroller veldig alvorlig fordi dette er en potensiell måte å smugle narkotika, alkohol og sigaretter på, sier kontorsjef Per Kristian Grandahl. Daglig passerer 15-20 ekspressbuss tollstasjonen. I tillegg kommer både turistbuss og handlebuss fra hovedstadsområdet og fra Vestlandet.

De fleste ekspressbussene kommer fra København, Malmø og Göteborg, men det kommer også jevnlig rutebuss fra både Polen og Tsjekkia. For Tolletaten er utfordringen at man ikke alltid vet når disse bussene ankommer norsk grense. Enkelte busser har heller ingen passasjerer, men pakker, varer og utstyr til slektninger og venner i Norge. Ifølge Grandahl avdekker grensekontrollene fra tid til annen at bussene har få passasjerer, men desto

1. Full kontroll: Toll og politi samarbeider om dagens busskontroll. Bussen kommer fra Malmø og har destinasjon Oslo.

2. Inn i hallen: Bussen blir kjørt inn i kontrollhallen. Passasjerene får ikke lov til å gå ut av bussen, men en ivrig passasjer kaster seg ut døra før bussjåføren rekker å reagere.

3. Ollie: Hundefører Eivind og narkotikahunden Ollie er de første til å gå inn i bussen. Ollie snuser på samtlige passasjerer, men ingen har med seg narkotika.

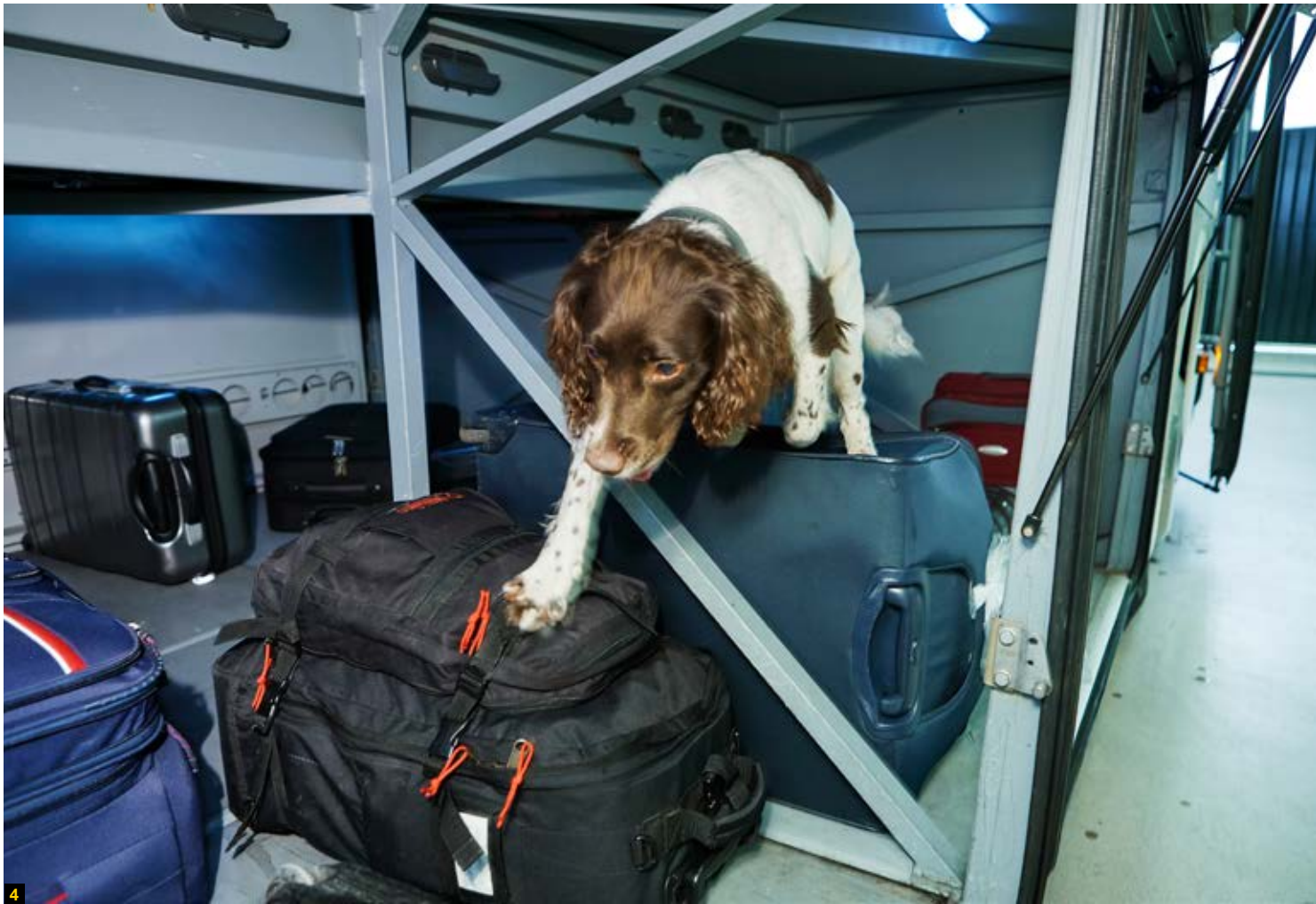

fakta

Busstrafikk over grensen

- Hvert døgn krysser mellom 50 og 60 busser grensen til Norge.
- Bussene kommer hovedsakelig på E6, E18, RV2 eller E14.
- På E6 ved Svinesund er det hovedsakelig ekspressbuss fra København, Malmø og Göteborg.
- På E18 ved Ørje er det hovedsakelig ekspressbuss fra Stockholm.
- På riksvei 2 ved Magnor er det rutebuss fra Charlottenberg.
- På E14 ved Storlien er det stort sett handlebuss til og fra Sverige.
- Handlebuss er det også på E6 og E18, i tillegg til charterbusstrafikk på samtlige overganger.
- Det er også noe busstrafikk fra Russland over Storskog i Finnmark.
- Det kommer dessuten ekspressbuss fra andre steder i Europa, men de følger ikke oppsatte rutetider.

» større mengder alkohol og sigaretter.

Blant passasjerene på de ordinære ekspressbussene blir det også ofte gjort beslag av narkotika. Muligheten for å passere flere landegrenser i Europa uten tollkontroll gjør at enkelte passasjerer blir overrasket over nærværet av tolltjenestemenn og polititjenestemenn ved norskegrensa.

Kontorsjef Grandahl nevner fem kilo heroin og noen titalls tusen sigaretter som eksempler på store beslag blant passasjerene og bagasjen i ekspressbuser på Svinesund.

– En periode avdekket vi også at mange hadde svelget narkotika før de satte seg på bussene til Norge. Dette er en smuglingsmåte som vi er vel kjent med og alltid er på utkikk etter, sier han.

Svenskehandel. Det er ikke bare over Svinesund bussene til Sverige går daglig. – I Trøndelag kontrollerer tollerne jevnlig busstrafikken på grensa mellom Sverige og Norge, forteller seksjonssjef Bjørn Arild Sørli ved grensekontrollavdelingen i Trondheim. Det er ingen mellomriks rutebuser over Storlien og E14, men daglig kjører fem-seks busser med handlende nordmenn til Sverige og i all hovedsak ender ferden på Storlien før retur til Norge.

– Utfordringen er at vi trenger ganske mange tjenestemenn til å gjennomføre en god kontroll på busser, passasjerer og bagasje. Vi beslaglegger som oftest for mye alkohol, sigaretter og kjøttvarer som ender som forenklete forelegg, sier Sørli.

Selv på rutebussene er enkelte smuglere kreative og Sørli forteller om et beslag av et større parti sigaretter som en passasjer hadde gjemt i et rom som det ikke normalt var adgang til i bussen.

– Her fant vi 6000 sigaretter. Det var ikke plass til flere, sier seksjonssjefen.

Kjøttbussene. Tilbake på Svinesund tar tollerne oppstilling før dagens andre ekspressbuss vinkes inn i kontrollhallen. Etter den innøvde kontrollrutinen får bussen kjøre videre med samtlige passasjerer om bord.

Seksjonssjef Wenche Fredriksen i grensekontrollen på Svinesund forteller at de har sett en ny busstrend. I 2016 dukket de første langvegsfarende bussene opp med passasjerer fra land som Polen og Romania. Bussene var i tillegg fylt med kjøttvarer langt over tillatte kvoter på ti kilo per person.

– Disse bussene følger ingen oppsatte rutetider og vi vet derfor ikke når de ankommer grensa. Dette er derfor en ny utfordring for oss. Kontrollen med busser fylt med kjøttvarer er tidkrevende og betyr en del forenklete forelegg. Etter at vi har talt opp mengden kjøttvarer og utlignet i forhold til antallet passasjerer sitter vi gjerne igjen med en betydelig mengde kjøttvarer som ingen vil vedkjenne seg, og som derfor må destrueres, sier Fredriksen.

Det er også norske busselskaper som kjører til Sverige fra Sørlandet og Vestlandet hvor passasjer-

4. Bagasjerommet: Passasjerene er ikke de eneste Ollie kan markere på. Narkotikahunden leter også i bagasjen. Ollie har markert på en trillekoffert og dermed må samtlige passasjerer ut av bussen og gjøre rede for hvilken bagasje de eier.

rene handler store mengder kjøttvarer. – Vi har hatt beslag av opptil et tonn kjøttvarer som ingen passasjerer vedkjenner seg på disse bussene. Med slike mengder mistenker Tolletaten at kjøttvarene ikke er til privat forbruk, men ment for videresalg, sier Wenche Fredriksen.

Restriksjoner til Norge. Storskog i Finnmark er den eneste norske grenseovergangen mot Russland. Da grensene ble åpnet tidlig på 1990-tallet opplevde tollerne i nord nærmest en eksplosjon i busstrafikken med handlende fra Russland til i første rekke Kirkenes, men også lenger sør i fylket.

Ifølge kontorsjef Thore Johansen på Storskog er det daglig tre-fire minibussruter med turister som reiser fra Murmansk til Kirkenes med retur samme dag. I tillegg blir grenseovergangen brukt til å buse skipsmannskap fra Russland som skal erstatte mannskap i fiskeflåten.

Tollerne på Storskog beslaglegger fra tid til annen for mye sigaretter, alkoholvarer og også matvarer på reisende. Da Russland i likhet med USA er et såkalt tredjeland, er det restriksjoner på hvilke matvarer som kan innføres til Norge.

På grenseovergangen på Storskog er det et tett samarbeid mellom politiet og Tolletaten med grundig kontroll av hver enkelt reisende.

Ekspressbuser. Ved Ørje tollsted som dekker E18 som er hovedferdselsåren mellom Stockholm

og Oslo er det mellom åtte og 16 ekspressbuser i døgnet inn og ut av Norge.

Vaktleder Thea Studrud forteller at det er flest faste reisende og pendlere, men at også turister og handlende benytter bussene.

På disse bussene gjør også tollerne flest beslag av brukerdoser eller små mengder med narkotika. Men av og til avdekkes dopingmidler og narkotiske tabletter samt våpen. Tollkontrollene fører også til funn av for mye alkohol, sigaretter og kjøttvarer som resulterer i forenklete forelegg. Det har også vært beslag av større mengder narkotika.

Tilbake på Svinesund er klokka blitt 13.30 og det er tid for dagens tredje ekspressbuss. Den dobbeltdekkede bussen er nesten full av passasjerer på turen fra Malmø via Göteborg til Oslo.

For tredje gang i dag entrer Eivind og Ollie bussen først. Ingen passasjerer får gå av før hunden har søkt gjennom sitteplassene. Ingen markering eller funn. Men så slippes Ollie inn i bagasjerommet. Der får han synlig interesse for en svart trillekoffert og markerer for funn av narkotika.

Det er også på denne bussen politiets id-kontroll har avslørt at en av passasjerene er etterlyst.

Grundig gjennomgang. Tollere og politi tar plass rundt bussen. All bagasjen må tas ut og hver enkelt passasjer blir bedt om å påvise sin bagasje. Ei norsk dame i 20-årene eier kofferten Ollie markerte på og må bli med til en grundig gjennomgang »

5. Etterlyst: På dagens siste busskontroll blir bagasjen til mannen som er etterlyst nøye gjennomgått. Men tollerne gjør ingen funn.

6. Mange kontroller: Tollerne på Svinesund opplever ofte at turister og busspassasjerer er overrasket over den strenge kontrollen det er på grensen inn i Norge. Dette er mye på grunn av at Norge ikke er en del av EU.

» Vi har hatt beslag av opptil et tonn kjøttvarer som ingen passasjerer vedkjenner seg på disse bussene.

Seksjonssjef Wenche Fredriksen

» av bagasjen og en samtale for å forklare hvorfor hunden markerte.

Samtidig blir bagasjen til den etterlyste busspassasjerer gjennomgått. Mannen blir tatt ut av bussen og plassert på tollstasjonen hvor han blir sjekket grundig av politiet. Inn i Norge slipper han imidlertid aldri.

Den kvinnelige kofferteieren får fortsette med bussen til Oslo. Tollkontrollen avdekket ikke narkotika i kofferten og hundefører Eivind er tilfreds med forklaringen hennes på hvorfor Ollie markerte. Kontorsjef Per Kristian Grandahl forklarer at hver gang tjenestehundene markerer for narkotika i bussbagasje, må bussene tømmes og passasjerene vise fram egen bagasje.

– Det hender at ingen vedkjenner seg bagasjen hundene markerer på. Da er vi ofte avhengig av observasjoner fra bussjåførene eller medpassasjer-

er eller funn i bagasjen for å finne rett eier. Som oftest lykkes vi, sier Per Kristian Grandahl.

Hvis passasjerene varsler sjåføren om at de har alkohol, sigaretter eller valuta å deklare må bussen kjøre innom på rød sone på tollstasjonen.

Hvor går grensen? Noen smuglere puster kanskje lettet ut når bussen de sitter på kjører gjennom Svinnesund eller Ørje uten tollkontroll. Men selv om bussene ikke blir stanset på den fysiske grensen, blir det også jevnlig foretatt kontroller på bussterminalen i Oslo.

– Vi har et godt samarbeid med Tollregion Oslo og Akershus. Så tollere kan stå og vente på busspassasjerene når de tror de er «trygge», sier kontorsjef Per Kristian Grandahl i Tollregion Øst-Norge. \

7. Kort stopp: Til tross for en grundig kontroll av både passasjerer og bagasje, er bussene stort sett på veien igjen 20 minutter etter at de blir tatt inn til kontroll.

tall&fakta

I 2015 kom det inn over én million tunge kjøretøy over grensen på veien, dette utgjør elleve prosent av den totale inngående landeveistrafikken. Om lag 20 000 av disse kjøretøyene var busser, resten er godskjøretøy.

Trafikk inn til Norge

De fleste som passerer grensen inn til Norge kommer kjørende i bil eller buss. På andreplass kommer flytrafikken. Totaltallet har økt fra 32 625 158 i 2011 til 37 218 924 i 2015.

21 650 941

Passeringer:
Med personbil og buss på landevei

1 082 436

Passeringer:
Med godskjøretøy på landevei

11 300 852

Passeringer:
Med fly

2 936 228

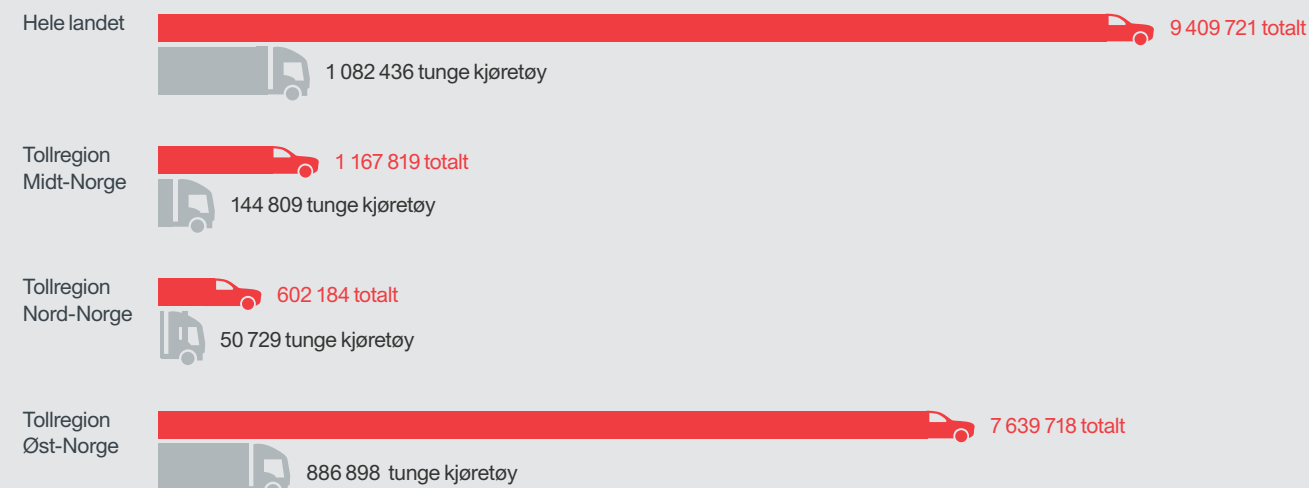
Passeringer:
Med ferge

248 467

Passeringer:
Med tog

Antall kjøretøy inn i landet på landeveien, etter tollregion

156

Totalt ble det i 2015 avdekket 156 alvorlige overtredelser ved grensepasseringer inn til Norge med personbiler og busser. 66 gjaldt narkotika, 39 tobakksvarer, 29 alkoholholdige drikkevarer, 16 gjaldt andre varer, og farmasøytiske preparater seks. Alle beslag av farmasøytiske preparater var dopingmidler, og mesteparten av «andre varer» var kjøtt.

Nærpolitireformen blir både kritisert og applaudert. Skeptikerne frykter politiets lokale tilstedeværelse vil forsvinne ved sentralisering av lensmannskontor. Tilhengerne mener reformen vil flytte politiet fra kontoret og ut i gatene.

Tekst Thore Simenstad Illustrasjon Robin Rengård

Politireformen vil først og fremst føre til mindre kontakt mellom Tolletaten og nærpolitiet.

MOUSE DARISIRO

Tillitsvalgt og politibetjent

Tillitsvalg og politibetjent Mouse Darisiro ved Marker og Rømskog lensmannskontor er blant kritikerne. – Jeg spør om reformen er nødvendig, tilfører den politiet noe og kan den gjennomføres? Darisiro er kritisk til alle ressursene og pengene som er brukt på arbeidet med reformen. – Når en tar inn den økonomiske dimensjonen ved omorganisering og omstilling, og ser at politiet ikke blir bevilget midler til gjennomføring, så faller reformen gjennom like forbi startstreken. Det er synd at man bruker så mye tid og ressurser på en omorganisering, når den i hovedsak fører til flere ledere og mer administrasjon og mindre politifolk tilgjengelig for lokalbefolkningen.

I distriktene. Som tillitsvalgt tror han også at det er ute i distriktene endringene først vil bli lagt merke til. Men ser han ikke noe positivt med reformen?

– Det er positivt at vi rører litt rundt i politiorganisasjonen og dermed får rumpa litt opp av stolen.

Noen vil si at vektleggingen på sterke fagmiljøer er positivt og vil bidra til mer kompetente enheter, mens andre igjen vil dra frem politiarbeid på stedet som det store.

Mindre kontakt. Han frykter at reformen vil påvirke samarbeidet mellom Tolletaten og politiet negativt. – Politireformen vil først og fremst føre til mindre kontakt mellom Tolletaten og nærpolitiet. I Marker og Rømskog har vi en åpen og tilgjengelig tilnærming til samarbeidet. Vi bistår hverandre ved behov samtidig som vi står ute på kontroll sammen. I tillegg til informasjonsflyten på distriktsnivå, utveksler vi informasjon lokalt og følger opp aktuelle saker. Jeg regner med at samarbeidet i utgangspunktet blir verre som følge av reformen, men det er for tidlig å konkludere. ❗

Nærpolitireformen

Reformen er en langsiktig plan for utvikling av politiet i en periode mot 2020. Målet med reformen er å omstrukturere og modernisere norsk politi. 1. januar 2016 ble landets 27 politidistrikt redusert til 12. Politidirektoratet har vedtatt å gå fra 340 til 225 lensmannskontor og politistasjoner.

Sterkere fagmiljøer gir et godt grunnlag for å videreutvikle et systematisk og godt samarbeid.

HÅKON SKULSTAD

Assisterende politidirektør

Det er Politidirektoratet som har ansvaret for nærpolitireformen. For dem er det viktig å påpeke at målet er å skape et bedre politi enn i dag. Reformen skal føre til økt effektivisering, som er bakgrunnen for den geografiske omstruktureringen. Samtidig skal selve kvaliteten på tjenesten økes.

Rettsikkerhet. – Politiet skal levere en enda bedre polititjeneste til befolkningen, og kvaliteten må være like god uansett hvor i landet en sak oppstår. Lik kvalitet handler om rettsikkerhet. Saken din skal for eksempel bli etterforsket av like flinke folk og med bruk av nødvendige metoder for å oppklare den, uavhengig av hvor den skjer, sier assisterende politidirektør Håkon Skulstad.

Han ser at prosessen er utfordrende.

– En omstillingsprosess som berører alle ansatte i etaten er selvfølgelig krevende. Det som har fått mye oppmerksomhet er nedleg-

gelse av enkelte kontorer, selv om det kun berører en liten del av etatens ansatte. Hovedhensikten med å gjøre dette grepet har imidlertid vært å frigjøre ansatte og ressurser, for å få mer operativ kraft.

Mer profesjonelt. Skulstad tror reformen vil påvirke samarbeidet med Tolletaten positivt.

– Politiet bygger nå opp større distrikter hvor de spesialiserte fagmiljøene blir sterkere. Dette vil skape forutsetninger for enda mer profesjonell håndtering av de sakene politi og toll samarbeider om, og slik sette oss i enda bedre stand til å forebygge og etterforske kriminalitet i samarbeid med Tolletaten. Sterkere fagmiljøer gir et godt grunnlag for å videreutvikle et systematisk og godt samarbeid. ❗

Smuglerjakt til sjøs

Med 100 951 kilometer lang kystlinje kan ikke norske tollere bare være på landeveien. Utstyrt med tre båter og en ribb kontrolleres grensen på sjøen.

Tekst Karoline Carlsen Foto Fartein Rudjord

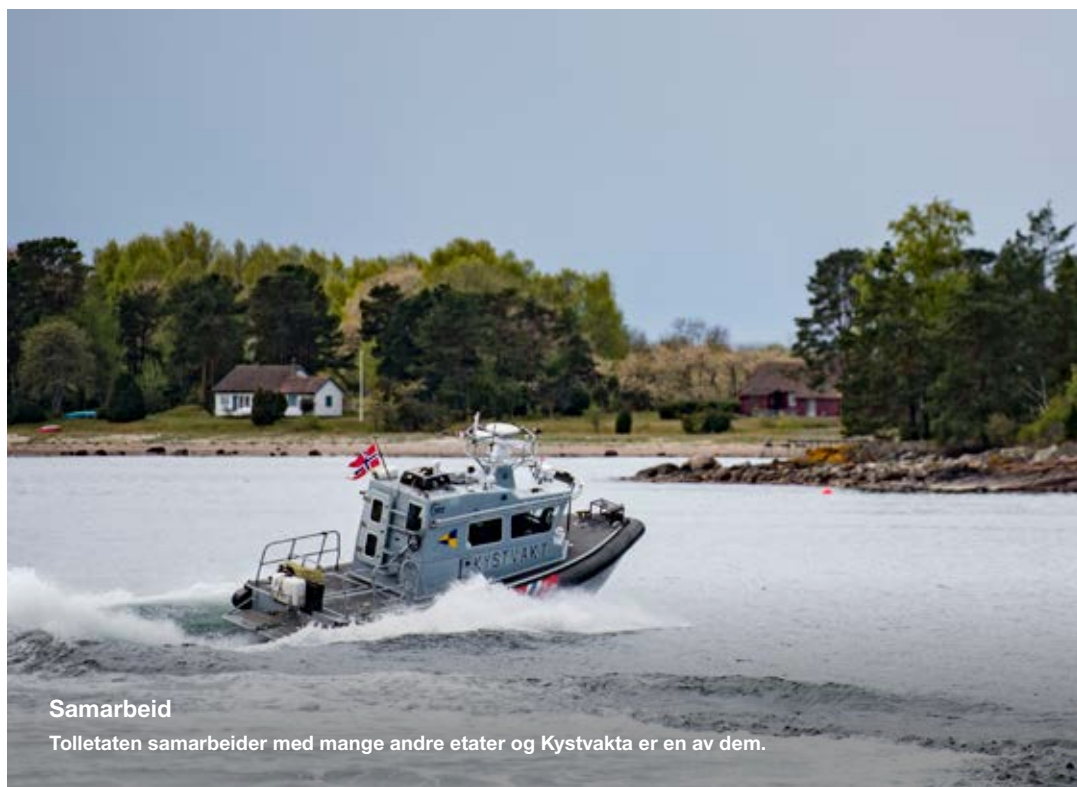
Fire båter

Tolletaten har til sammen tre båter og en ribb som brukes til kontroll på sjøen. I Tollregion Oslo og Akershus er det Tollkrysseren Snøgg, i Øst-Norge er det Tollkrysseren Havørn og i Sør-Norge er det Tollkrysseren Svinør og en ribb som passer på grensen. De fire båtene samarbeider og gjennomfører kontroller langs hele kysten. Her er Tollkrysseren Svinør på sjøen.

En van(n)lig dag på jobb

Før tollerne i båttjenesten drar ut, legger de en plan. Hvor skal de? Hvem er de interessert i? Og har de fått noen tips de skal følge opp? I dag er båttjenesten i Oslo og Akershus og Sør-Norge samlet på Larkollen utenfor Moss. Her har de felles samling med diverse øvelser, men nå er de klare for å kontrollere lystbåter.

Samarbeid

Tolletaten samarbeider med mange andre etater og Kystvakta er en av dem.

Barentswatch

Ved hjelp av programmet Barentswatch samarbeider offentlige etater og forskningsinstitusjoner om å samle, utvikle og dele kunnskap om kyst- og havområdene. For Tolletaten gir dette digitale verktøyet dem en unik mulighet til å være godt forberedt i forkant av kontroller.

Toller om bord

Når tollere skal kontrollere en båt, går de alltid om bord i fart. Dette er den tryggeste måten å flytte seg fra en båt til en annen. Når de tar seg over på større skip skjer dette helt opp i 12 knop.

Strengt krav

Det stilles en rekke krav før du kan være båtfører i Tolletaten. I tillegg til egne båtførere er det også regler for hvor mange som må være om bord i båten under kontroll. I tillegg til tollerne som tilhører båttjeneste er det også tollere i ordinær vaktjeneste som blir brukt når båten har kontroll.

Ro-karer

Tolletaten har vært på sjøen i all tid, men i gamledager var det egne ro-karer som rodde tollerne ut til seilskutene som kom med varer til landet. Dette ble det imidlertid slutt på da dampskipene kom. I 1916 kom den første tollkrysseren i etatens eie. Den het Snøgg og var en dampbåt utstyrt med bensinmotor. Men med en hundre kilo tung sementblokk om bord, egnet den seg aldri særlig som tollbåt. Dagens Snøgg er imidlertid godt egnet for smuglerjakt med sine 370 hestekrefter.

Preventivt

Hvert år blir det gjort en rekke beslag når tollbåtene har kontroll på vannet. I tillegg har det en preventiv effekt. Tollbåten har flest kontroller når det er båt sesong, og den kan forflytte seg langt. Dermed er det vanskelig for smuglere å forutsi når den er ute og kontrollerer.

Vil sikre trygg mat

Internasjonalt har matbransjen blitt ein attraktiv arena for kriminelle, og det kan vere store summar å tene på å jukse. I Noreg jobbar både bransjen og kontrollstyresmaktene for å sikre trygg mat.

Tekst Tore Skår

I Noreg har vi god mattryggleik. Det er eit resultat av langsiktig og medvite satsing både hos styresmaktene og næringa. Skal vi fortsetje med dette, krev det at vi held oss oppdaterte og at vi aktivt delar og hentar inn kunnskap. Ein stadig meir kompleks og internasjonalsert matproduksjon gjer det vanskelegare for seriøse aktørar og styresmakter å halde oversikt over produksjonskjeda – og tilsvarande enklare for svindlarar å dekkje over kriminalitet, seier Ole Fjetland som er direktør for avdeling mat i Mattilsynet.

For Tolletaten er det viktig å hente inn kunnskap og få informasjon for å gjennomføre risikobaserte kontrollar. Målet er å stoppe dei useriøse aktørane.

– For dei som ønskjer å svindle er det viktig å kome inn i produksjonskjedene. Konsekvensen kan bli at norske matprodusentar kjøper råvarer som er noko anna enn dei blir utgjevne for å vere. For Tolletaten er det viktig med kunnskap og kompetanse om dei useriøse aktørane, slik at vi blir i stand til å gjennomføre kontrollar av matvarer basert på risiko, seier seniorrådgjevar Anders Flekke ved etterretningssenteret til Tolletaten.

Operasjon Opson. I april offentliggjorde Europol og Interpol resultatata frå operasjon Opson VI. Dette er ein operasjon som »

Årets operasjon Opson stadfestar det trugsmålet matvaresvindler representar.

Chris Vansteenkiste, leiar av Europols Coordinated Coalition of Intellectual Property Crime

Olivenoljer ble analysert: I forbindelse med operasjon Opson VI ble 14 olivenoljer som selges i Norge analysert. Det viste seg at seks av olivenoljene ikke tilfredsstilte kravene til å bli merket som «Extra virgin», selv om de var merket som dette (illustrasjonsfoto).

er retta mot å avsløre matkriminalitet og handel med såkalla «substandard food», det vil seie varer som blir selde med lågare kvalitet eller med anna innhald enn dei er merka som.

I løpet av den internasjonale operasjonen vart det beslaglagt meir enn 9000 tonn matvarer og 26,4 millionar liter drikke som potensielt kan vere skadeleg. Blant produkta som vart beslaglagde var både kvardagslege varer som mineralvatn, alkohol, krydderurter, sjømat og olivenolje, samt luksusvarer som kaviar.

– Årets operasjon Opson stadfestar det trugsmålet matvaresvindler representar. Den råkar alle typar produkt og alle verdsdelar. I tillegg såg vi nokre nye trender, som forfalska mineralvatn. Internasjonalt samarbeid er avgjerande for å øydeleggje for kriminelle som står bak ulovleg handel med forfalska og uregulert mat og drikke, sa Chris Vansteenkiste, leiar av Europols Coordinated Coalition of Intellectual Property Crime - IPC3, ved offentliggjeringa av resultatata.

Olivenolje med lågare kvalitet. Noreg var med i operasjonen, som er eit viktig bidrag i innsatsen mot matvarekriminalitet både for Mattilsynet og Tolletaten. I Noreg vart innsatsen først og fremst retta mot varer som blir selde med lågare kvalitet enn dei er merka som.

Olivenolje er eit av ti produkt som det svindlast mest med på internasjonalt basis, og det vart vedteke å sjå nærare på dette i Noreg. Det vart teke ut olivenoljer frå dei tre største daglegvarekjedene, Rema, Norgesgruppen og Coop, samt olivenoljer frå mindre importørar i marknaden.

Ein stor del av prøvene vart valde ut etter såkalla målretta uttak, det vil seie at uttaket vart gjort basert på Mattilsynet og dei tidlegare erfaringane til Tolletaten. Nokre prøver var også tilfeldig valde. Prøvene vart tekne ut og analyserte frå februar til april 2017.

Ikkje «extra virgin». Resultata viste at seks av 14 olivenoljer som Mattilsynet har analysert, ikkje var «extra virgin» sjølv om dei var merka som dette.

– Sjølv om dette var ein liten del av alle olivenoljer som blir selde i Noreg, og det var eit målretta uttak, tykkjer vi det er bekymringsverdig at nesten halvparten av dei undersøkte oljene var av dårlegare kvalitet enn det dei vart marknadsførte som. Sett i lys av at olivenoljer er blant dei ti produkta som det svindlast mest med, forventar vi at bransjen har stor merksemd på kvaliteten av denne typen varer. Kontrollen vår viser at dette kanskje ikkje er tilfelle, seier Ole Fjetland. \

fakta Resultat frå Opson VI

61 land deltok i aksjonen i år, som vart gjennomført for sjette gong. Kvart land fastsette ein nasjonal operasjonsfase, som skulle vere ein stad mellom 1. desember 2016 og 31. mars 2017.

I Tyskland vart det fokusert på importerte nøtter. Mellom anna vart det funne produkt som kan vere skadelege for allergikarar. Mange produkt vart tekne av marknaden.

I Frankrike vart meir enn 179 000 piratkopierte krydderboksar beslaglagde. Kjende produkt hadde blitt piratkopierte og merkte som ekte vare.

I Portugal vart meir enn 300 000 hermetikkboksar med mat beslaglagde, etter at ein fabrikk nær Porto vart raida. Fabrikken hadde tidlegare mista lisensen til å lage mat. Maten var meint for eksport til mellom anna EU.

I Italia vart det beslaglagt meir enn 266 000 liter mineralvatn (nesten 32 000 flasker) i nærleiken av Lazio. Flaskene var kopiar av eit kjent mineralvatnmerke.

I Toscana i Italia avslørte politiet ei organisert kriminell gruppe som er involvert i produksjon og distribusjon av piratkopiert vin, som blir seld som eit anerkjent vinmerke.

Andre saker

Hestekjøtsaka:

I 2013 vart det oppdaga hestekjøtt i matvarer i fleire europeiske land, der det ifølgje innhaldsmerkinga skulle vere biff.

Vekstfremjarar:

I 2016 vart 14 personar arresterte i Spania for ulovleg bruk av vekstfremjarar til storfe. Store mengder potensielt skadeleg kjøtt kan ha hamna på EU-marknaden.

Sukker med kunstgjødsel:

I Khar-toum i Sudan vart det i 2016 beslaglagt ni tonn sukker som var blanda ut med kunstgjødsel.

Kjøtskandalen i Brasil:

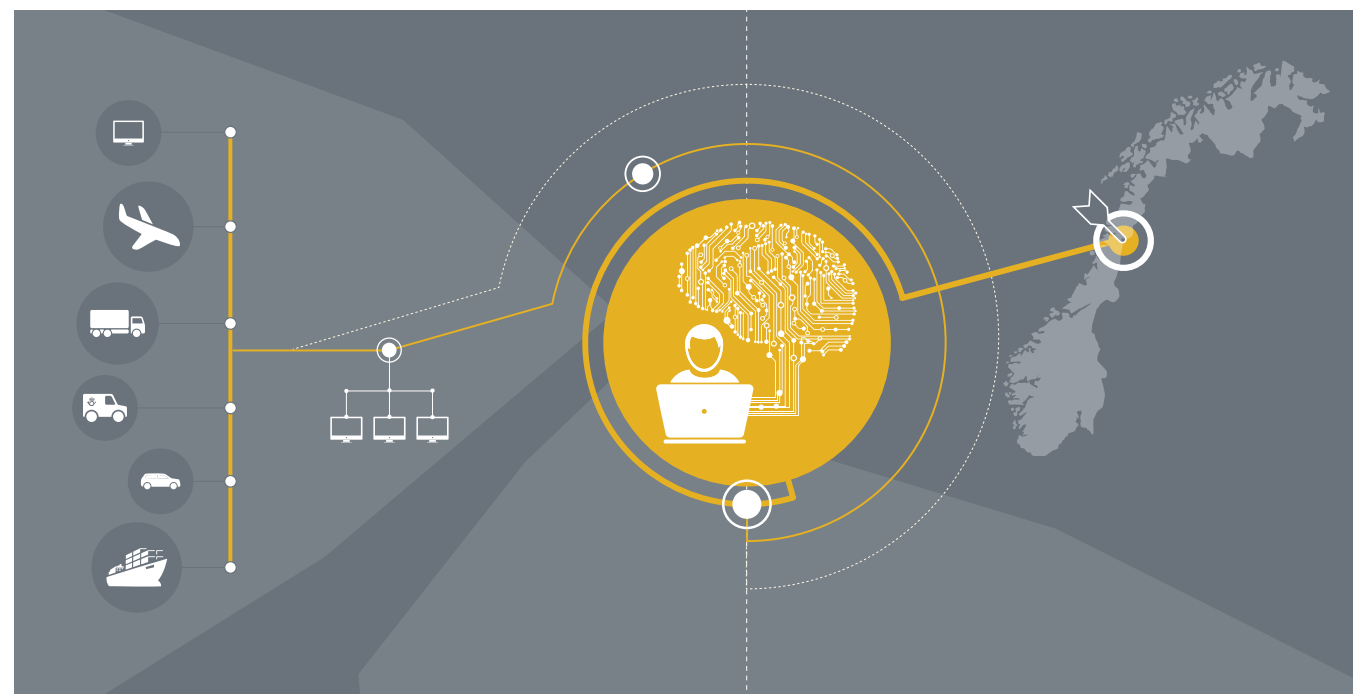
Brasiliansk politi slo i mars i år til mot fleire brasilianske selskap som er nokre av dei største forhandlarane i verda innan kjøtindustrien. Selskapa blir anklaga for å ha bestukke seg til å eksportere mellom anna røte kjøtt. Den norske marknaden skal ikkje vere råka.

Mot ein meir digital tolletat

Tolletaten utarbeider ein ny strategi for digitalisering av verksemda. Målet er at etaten skal tilby betre tenester for brukarane, få større kontroll over vareflyten og syte for meir effektiv bruk av ressursane.

Tekst Tore Skår Illustrasjon Hege Harreschou Foto Tolletaten

Grunnlaget for arbeidet er at vi skal løyse samfunnsoppdraget vårt betre. Det gjer vi ved å digitalisere tenester og prosessar for å få større kontroll over vareflyten, både den registrerte og den uregistrerte. Samtidig skal vi legge til rette for ei mest mogleg effektiv grensepassering gjennom å utvikle gode digitale tenester for brukarane våre, seier seniorrådgjevar Gry Rønjum i Tolldirektoratet, som leier arbeidet med digitaliseringsstrategien.

Ho fortel at arbeidsgruppa ho leier har gått i dialog med både næringsliv, samarbeidspartnarar i offentleg sektor, publikum og interne ressursar for å samle innspel, vurdere brukarbehov og få framlegg til satsingsområde og tiltak.

Dei har også samla tidlegare analysar og kartleggingar Tolletaten har gjennomført som har noko å seie for arbeidet med digitaliseringsstrategien.

Overordna målbilete. – Med utgangspunkt i behova til brukarane har vi kome fram til eit overordna målbilete som skal beskrive satsingsområde og tiltak for dei neste fire åra, seier Rønjum. Ho forklarar at målbiletet er delt i tre satsingsområde:

1. Digital brukardialog
2. Samhandling og automatisering
3. Digital kontroll

Digital brukardialog. – Dette er eit satsingsområde som kan seiast å vere retta mot dei meir uerfarne brukarane våre, i all hovudsak privatpersonar og små næringslivsaktørar. Vi meiner vi har eit behov for eit digitalt løft mot denne gruppa, seier Rønjum.

Ho forklarar at brukarundersøkingar har vist at brukarane tykkjer det er vanskeleg å få oversikt over regelverket ved grensepassering og utlandshandel og at etaten er lite tilgjengeleg.

– Vi ønskjer at det skal vere enkelt å forstå regelverket, og då må Tolletaten kommunisere betre med brukarane sine. Vi ønskjer å vere tilgjengeleg døgnet rundt med robotisert chat og ta i bruk ny teknologi for å automatisere kundeservicen vår gjennom å tilby intelligente søknader og mest mogleg automatisert behandling av desse, seier Rønjum.

Ønskjer fellesløyning. – Akkurat no jobbar vi tett med andre offentlege etatar for å vurdere om det er mogleg med felles løysingar retta mot publikum og næringsliv. Tolletaten utfører oppgåver for mange andre offentlege etatar på grensa. Vi ønskjer å gje publikum tilgang til regelverk og tenester på tvers av etatane, som vil gjere det enklare for brukarane å finne fram til det dei treng ein stad, utan at dei skal måtte gå fram og tilbake mellom etatane, forklarar Rønjum.

Samhandling og automatisering. Satsingsområdet er i hovudsak retta mot meir erfarne brukarar, fortrinnsvis aktørar som jobbar mykje med inn- og utføring av varer. I tillegg rettar satsingsområdet seg mot andre offentlege etatar og effektivisering av interne prosessar.

– Vi ønskjer å tilby brukarvenlege løysingar som på sikt vil føre til at næringslivet enkelt kan levere opplysningar frå sine eigne fagsystem til Tolletaten, seier Rønjum.

Tolletaten ønskjer også mest mogleg informasjon om varesendingar og transport så tidleg som mogleg. I dag direktekøyrast nærmare 70 prosent av den registrerte vareføringa.

– Vi ønskjer å få mest mogleg informasjon i forkant av grensepasseringa. Dette ønskjer vi å gjere gjennom digitale løysingar for avlevering av informasjon, til dømes å gjere det mogleg for å levere førehandsdeklarasjon og digital avlevering av til dømes manifest og annan påkravd underlagsdokumentasjon, forklarar ho.

Digital kontroll. Tolletaten skal fortsetje å styrke kontrollformene sine og bidra til at lover og reglar blir følgde når varer kryssar grensa.

Rønjum forklarar at Tolletaten i framtida ønskjer å vurdere breitt og kontrollere målretta. Mellom anna ønskjer etaten å bruke avanserte analyseverktøy, ta i bruk kunstig intelligens og maskinlæring og kombinere dette med hjelpemiddel som vil

auke treffsikkerheita på kontrollen.

– Med ei risikostyrt og automatisert objektutveljing på «big data» kan vi målrette kontrollen vår og syte for tryggare grenser og betre vern av samfunnet, meiner Gry Rønjum.

Ønskjer framlegg og innspel. Arbeidet med digitaliseringsstrategien skal sluttførast rett over sommaren.

– Framleis står det att mykje arbeid. Vi ønskjer å gjere vårt for at alle røyster blir høyrde. Om det er nokon som har innspel eller spørsmål, kan dei gjerne sende ein e-post til gonj@toll.no, avsluttar Gry Rønjum. **W**

Leiar: Seniorrådgjevar Gry Rønjum i Tolldirektoratet leier arbeidet med digitaliseringsstrategien.

DIGITALISERING: Talet på varar som passerer grensa til Noreg vil auke dei neste åra. Truleg vil statens økonomi presse oss til å utføre dei same oppgåvene, men med betre resultat, til ei lågare utgift. Eit system for å ta imot alle data om alle varestreumar, uavhengig av transportmetodar, vil effektivisere vareførselen. Digitaliserte grunnlagsdata vil medverke til rett fastsetjing av toll og avgifter. Digitale data, gode analyseverktøy og maskinlæring er element som kan vere med på å auke treffprosenten i kontrollen.

Godt oppmøte: I fjor var det over 300 deltakere på Tolldagen.

Bli med på Tolldagen!

For å syte for gode møteplassar for Tolletaten og representantar frå næringslivet, vart Tolldagen arrangert for første gong i 2013. Sidan den gongen har han vore ein suksess. No er programmet for konferansen i år snart ferdig.

Tekst Karoline Carlsen Foto Bård Gudim

2. november arrangerast Tolldagen for femte gong, og det er venta at over 300 menneske skal besøke Oslo Kongressenter. Dagen er ein dagskonferanse der hovudmålgruppa er verksemdar som har oppgåver knytte til import og eksport av varer, og som har nytte av ein dialog med Tolletaten og andre liknande næringsverksemdar.

Møteplattform. – Vi starta med Tolldagen for å skape ein møtestad for Tolletaten og næringslivet. Dagen brukar vi til å informere om nyhende og endringar som særleg vedkjem næringslivet, og næringslivet har høve til å ta opp problemstillingar som er spesielt viktige for dei, seier avdelingsdirektør Pål Hellesylt ved toll- og vareførselsavdelinga i Tolldirektoratet.

Tolletaten har i dag ei todelt rolle, der tilrettelegging for ein smidig vareflyt er viktig.

– Vi skal gjere det lett å gjere rett, men vi skal også gjere det vanskeleg for dei som ikkje følgjer reglane, for vi er også ein kontrollstat, seier Hellesylt.

Tolldagen er difor ein arena der Tolletaten kan bidra til auka kunnskap om tollreglane og gjere det lettare for bransjane å halde seg til spelereglane.

– Det gjev oss høve til å halde næringslivet oppdatert på aktuelle tema både nasjonalt og internasjonalt, samtidig som vi kan presentere aktuelle utviklingsprosjekt vi arbeider med, seier avdelingsdirektøren.

Knytte kontaktar. Det er mange ulike bransjar som har mykje med Tolletaten å gjere, men hovudpublikummet på Tolldagen består av speditorar, transporterar, importørar og eksportørar.

– Dagen gjev desse høve til å snakke med tollarar, men også knytte kontaktar med kvarandre.

Tolldagen er det største arrangementet i Tolletaten, og i 2016 var det 320 deltakere frå ti ulike fylke som deltok på konferansen.

Møteplass: Tolldagen er ein viktig møteplass for Tolletaten og representantar frå næringslivet.

Brexit og eksport. Programmet for i år er ikkje heilt ferdig, men noko kan arrangementskomiteen avsløre allereie no.

– Den britiske ambassadøren skal halde eit innlegg om Brexit. Dette er noko som reiser mange spørsmål i tollsamanheng og som vi veit næringslivet er nysgjerrige på. I tillegg vil temaet eksport utgjere ein større del av programmet, samt informasjon om Tolletaten sine tiltak for framtidretta ordningar overfor næringslivet, seier Pål Hellesylt.

Påmeldinga i år startar etter sommaren og ettersom det er ein populær dag er det lurt å vere tidleg ute med å melde seg på.

I tillegg til føredrag vil det også bli servert lunsj, og After Toll rett etter at siste føredrag er avslutta.

Guiden som holder deg oppdatert

Tollpartnere: Generaltolldirektør Therese Mattsson og tolldirektør Øystein Børner.

Foto: Tolletaten

OVER GRENSEN
ÅRLIG MØTE

Viktig samarbeid

Hvert år møtes Sverige og Norge til grensetoll-samarbeidsmøte.

I år ble møtet holdt i Stange i slutten av april og på agendaen sto blant annet endringer i åpningstid og plasseringssteder, digital støtte for en mer effektiv grensepassering og det praktiske samarbeidet i kontroll og ekspedisjonssituasjoner.

For tolldirektør Øystein Børner, som hadde sin første arbeidsdag 1. april, var det også en god mulighet til å bli kjent med Sveriges generaltolldirektør

Therese Mattsson, som er en viktig samarbeidspartner for Norge. Grensetollsamarbeidsavtalen mellom Norge og Sverige ble inngått i 1959, og siden da har tolldirektørene sammen med fagansvarlige hatt årlige møter.

Neste møte vil bli holdt i Sverige våren 2018, men fram mot da vil begge land arbeide med konkrete saker som et resultat av årets møte. \\\

NYE REGLER

Nye tyrkiske krav

Fra 25. april innførte tyrkiske tollmyndigheter krav om forhåndsdeklarerer for transporter under TIR-ordningen. Kjøretøyet må være elektronisk deklart før det ankommer tyrkisk tollområde. Dette kan gjøres på to måter: TIR-EPD-systemet eller TIRCUS.

Endrer forskrift

I slutten av mars ble forskriften om tilvirking og import av legemidler endret. Endringen innebærer et krav om at reisende må dokumentere overfor Tolletaten at legemidler er til personlig bruk og lovlig ervervet i innkjøpslandet.

Informasjon om klageadgang

På toll.no/klage har toll-etaten opprettet en egen side med informasjon om hvilke rettigheter du har ved en klage på et vedtak. Siden guider deg gjennom dine rettigheter og hvordan klagen skal framstilles.

Flere deklarasjoner

I 2016 ble det levert 5,8 millioner innførselsdeklarasjoner. Dette er en økning på 1,6 prosent fra året før. Det ble også levert 1,4 millioner utførselsdeklarasjoner. En økning på 1,5 prosent.

Nytt prosjekt

TOLLDIREKTORATET

Møte mellom Tolletaten og næringslivet. Bak fra venstre: Helene Hval (Tolldirektoratet (TOD)), Pål Hellesylt (TOD), Jarle Hammerstad (Virke), Maj Hines Grape (NHO), Karen Aarseth (NorStella), Tom Rune Nilsen (NHO LT), Are Kjensli (NHO-LT) og Reidar Knutsen (TOD). Foran fra venstre: Morten Aasgaard (TSN), Tor Gunnar Saakvitne (TOD), Per Olav Gundersen (TOD), Jan-Terje Mentzoni (Norges Lastebileierforbund) og Joakim Svebakken (TOD).

Utredet nye hovedløp for næringslivet

Tolletaten lager en ny strategi for hvordan etaten skal håndtere de store varevolumene over grensen i framtiden, og samtidig ivareta kravene om effektivitet og kontroll. Næringslivet bidrar i arbeidet.

I midten av mai møttes representanter fra Tolletaten og næringslivet for å diskutere temaet.

– Det er viktig for oss å ha en åpen dialog med næringslivet. På denne måten finner vi de beste løsningene, sier avdelingsdirektør Pål Hellesylt i toll- og vareførselsavdelingen i Tolldirektoratet.

Tidlig informasjon. Tolletaten har etablert en arbeidsgruppe som blant annet foreslår at Tolletaten i framtiden skal motta mest mulig informasjon så tidlig som

mulig om varene som ankommer og forlater landet.

– Vi ønsker et bedre grunnlag for å gjøre risikovurderinger i forkant av ankomst, for å sikre fristilling på grensen. I tillegg ønsker vi mer kunnskap om de ufortollete varene, sier Hellesylt.

Vurderer autorisasjonsordninger. I EU satses det tungt på autorisasjonsordninger, hvor det stilles krav om god kjennskap til tollregelverk i foretakene. Også i Norge vurderes mer bruk av autorisasjonsordninger.

– Tanken er at autoriserte selskaper kan gis lettelse i tollprosedyrene, slik at Tolletatens kontrollressurser kan benyttes der det trengs mest, sier Hellesylt.

Hellesylt var godt fornøyd med møtet med næringslivet.

– Vi fikk gode tilbakemeldinger på arbeidet så langt, det er enighet om retningen. Vi fikk også flere konkrete innspill på hva næringslivet ønsker for at vareførselen skal gå mest mulig smidig og effektivt, sier Hellesylt. \\\

Kort innpå

ENDRING

48

Nytt i TVINN

Fra 1. april kan rubrikk 48 være blank i TVINN. Det vil si at dersom summen av toll og avgifter er 0, vil TVINN godta at rubrikk 48 er tom. Dette gjelder imidlertid ikke for deklarasjoner med kategori FO (foreløpig deklarasjon). Ordningen knyttet til tillatelse til foreløpig deklarasjon vil endres i løpet av 2017. Mva-registrerte virksomheter har fra 1. januar 2017 meldt inn import-mva på skattemeldingen til Skatteetaten. Dette gjør at mange tolldeklarasjoner ikke har fastsatt toll eller andre avgifter.

14.juni ble det også avholdt brukerråd for TVINN. Dette er rettet mot programvareleverandøren og de største deklaratene. Målet er å bidra til å optimalisere bruken og videreutvikle systemene. I tillegg til TVINN blir også transitterings-systemet (NCTS) diskutert.

Norsk klippfisk i Nigeria

I 2016 ble det eksportert sjømat til Nigeria for totalt 362 millioner kroner.

Foto: Norsk Sjømatråd

Importert: På markedet i Lagos selges norsk klippfisk.

Eksport av sjømat er en viktig inntektskilde for Norge. Blant de mer ukjente landene som er avhengig av norsk fisk er Nigeria. Derfor besøkte Tolletaten nylig landet, sammen med representanter fra Nærings- og fiskeridepartementet, Norsk Sjømatråd, Innovasjon Norge, Norad og flere fiskeeksportører. I Nigeria fikk representantene se norsk klippfisk solgt fra boder på fiskemarkeder, samtidig som det ble holdt seminar med nigerianske importører. Cecilie G. Alnæs og Susann Nilsen fra tariff- og opprinnelseseksjonen i Tolldirektoratet hadde

også møter med nigerianske tollmyndigheter. – Besøket ga oss en unik mulighet til å få bedre kjennskap til mulighetene og utfordringene ved import og eksport fra Nigeria, sier seniorrådgiver Susann Nilsen. Statssekretær Ronny Berg (FrP) deltok også på møtene. – Vi opplever at når man setter seg ned og begynner å diskutere, så har man i stor grad samme forståelse. Av og til er det mye bedre å sette seg ned rundt et bord og diskutere utfordringene for å prøve å løse dem, enn å skrive brev til hverandre,

sier Berg. Nigeria har blitt tilbudt GSP-systemet, som gir u-land muligheten til å eksportere sine varer uten å betale toll ved innførsel til Norge, men har ikke implementert det. Besøket ga derfor mulighet til en presentasjon av systemet. I 2016 eksporterte Norge sjømat for totalt 91,6 milliarder kroner. Av dette var det blant annet en million tonn laks og 81 000 tonn klippfisk. Totalt ble det eksportert til 146 land, men de største markedene er Polen som importerte for 2,95 milliarder, Danmark (2,63 milliarder) og Frankrike (2,18 milliarder). \ \

OFTTE STILTE SPØRSMÅL

EKSPERTENE SVARER

1. Hva er tolldokumentasjons-oversikten, og hvorfor har vi mottatt den?

Det er en oversikt over alle godkjente tolldokumentasjoner som er registrert på virksomhetens organisasjonsnummer i fortollingssystemet TVINN i måneden oversikten gjelder for. Alle virksomheter som har godkjente tolldokumentasjoner mottar denne oversikten.

2. Hvordan skal virksomheten min bruke tolldokumentasjons-oversikten?

Oversikten er ment som en hjelp for mva-registrerte virksomheter når de skal fylle ut skattemeldingen for merverdiavgift. For ikke-mva-registrerte virksomheter, vil dette kun være en oversikt over godkjente tolldokumentasjoner i fortollingssystemet TVINN.

3. Vi har mottatt tolldokumentasjons-oversikter i Altinn, men finner ikke kontonummer og KID-nummer for innbetaling.

Tolldokumentasjonsoversikten er ingen faktura og er heller ikke noe bilag til ditt regnskap. Den er kun en oversikt som beskrevet over.

Se også neste side for informasjon om tolldokumentasjonsoversikten.

En milliard i unndragelser og feil

Tolletatens deklarasjons- og etterkontroller i 2016 avdekket unndragelser og feildeklareringer for en halv milliard kroner. Regner man med NCTS-kontroller, kontroll av midlertidige deklarasjoner, samt valuta- og IPR-kontroller, blir summen en milliard.

Enkle tips til tolldokumentasjons-oversikten

Etter at alle virksomheter fikk tilgang til å se sine månedlige tolldokumentasjoner i Altinn har henvendelsene til Tolletaten strømmet inn. – Spørsmålene er mange og varierte, men vi gjør så godt vi kan for å hjelpe alle, sier seksjonssjef Arnstein Lien ved Tolletatens infosenter.

Rett opp feil. I det siste har det særlig vært ett spørsmål som har gått igjen.

«Hva gjør vi om vi oppdager feil?»

– Vi har fått svært mange henvendelser om feil i oversiktene som for eksempel fortollinger på feil mottaker, fortollinger med feil beløp, og det er brukt feil prosedyrekode i rubrikk 37, sier Lien.

Det viktigste din virksomhet gjør når det oppdages feil, er å sørge for at deklarasjonene blir rettet så grunnlagsdataene blir riktige. – Da må du ta kontakt med deklareranten som har gjort fortollingen og gjøre vedkommende oppmerksom på feilen.

Informasjon om deklareranten finnes i oversikten under kolonnen «Deklarant».

– De fleste store deklareranter kan gjøre elektroniske omberegninger i fortollings-systemet TVINN. Når Tolletaten mottar en elektronisk omberegning fra deklareranten er saksbehandlingen rask og sjelden mer enn en arbeidsdag.

Finn svaret selv. Det ligger en «Spørsmål og svar»-oversikt på toll.no som gir svar på de fleste spørsmål om deklarasjons-oversikten og som oppdateres fortløpende.

Reg.no	Trak.no	Lev.no	Beløp	Beløp med Avg.
Utdrag fra oversikt				
41 02 2017	00000	000000	41 000	
41 02 2017	00000	000000	4 200	
41 02 2017	00000	000000	4 800	1 200
Sammenlagt				
41 02 2017	00000	000000	4 800	1 200
41 02 2017	00000	000000	41 000	
Totalt beløp med avgift: 45 800				

Noen enkle tips fra infosenteret er:

- Deklarasjons-oversikten er ingen faktura.
- Deklarasjons-oversikten gir bare en oversikt og inneholder ikke bilag.
- Oversikten må ikke forveksles med den elektroniske kontoutskriften for tollkreditt.
- Finner du ikke oversikten i Altinn, må du sjekke opp om du står med riktig rolle og rettigheter (du må ha sluttbrukerrollen REGNA).
- Alle virksomheter som deklarerer i TVINN får oversikten, uavhengig om du er mva-registrert eller ikke. \ \

Se www.toll.no for ytterligere informasjon og mer detaljerte spørsmål og svar. Og finner du ikke det du lurer på vedrørende oversikten, tar du kontakt med Tolletatens infosenter: Ring: 22 86 03 12 (08.00-15.30) Send e-post: post@toll.no

Har du spørsmål om hvordan du skal innrapportere mva i den nye mva-meldingen, må du ta direkte kontakt med Skatteetaten som rette vedkommende.

LITEN RISIKO

Tillater innførsel av noen eksotiske dyr

Fra 15. august blir det tillatt å innføre 19 eksotiske dyrearter i kategoriene slanger, øgler og skilpadder (reptiler), som det i dag er forbud mot. Det er klima- og miljødepartementet som sammen med Landbruks- og matdepartementet har opphevet forbudet fordi de vurderer faren for uheldige følger for det biologiske mangfoldet som lav. 12 av de 19 artene omfattes imidlertid av CITES-regelverket, og krever tillatelse før innførsel.

KURS

SEPTEMBER
OG OKTOBER 2017

Basiskurs i tollbehandling

26. og 27. oktober

Passer for: Alle som tollekspederer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller eksport.

Klassifisering

28. september

Passer for: Alle som tollekspederer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller

Klassifisering av klær

2. november

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer klær.

Klassifisering av næringsmidler

24. og 25. oktober

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer næringsmiddel.

Opprinnelsesregler og preferansetollbehandling

9. og 31. oktober

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer varer eller vurderer å starte med det.

Tollagerhold

11. oktober

Passer for: Alle som har tollager, vurderer å skaffe seg det eller vil vite mer om det.

Videregående kurs i innførsel

19. oktober

Passer for: Controllere og regnskapsførere

Utførsel

10. og 26. oktober

Passer for: Alle som eksporterer varer, speditører og kontrollere

Alle kurs holdes i Tolletatens bygg på Oslo Lufthavn Gardermoen, Edvard Griegs vei.

For mer informasjon og påmelding: toll.no/kurs

HELT PÅ GRENSEN

Å gå på piller...

Det var ikke bare sko som skjulte seg i en forsendelse fra Kosovo. 1000 narkotiske tabletter, en form for valium, ble forsøkt smuglet i uthulede skohæler. Sikker til stor skuffelse for mottakeren, gikk turen rett til forbrenning.

Foto: Tollestaten, Gardermoen